

Kort om kommuneopplegget i regjeringens forslag til Statsbudsjett for 2016

Tiltakspakke for økt sysselsetting

Som del av en samlet tiltakspakke på i alt 4 mrd. kroner, får kommunene 500 mill. kroner som et engangstilskudd for 2016. Disse midlene kommer i tillegg til veksten i de frie inntektene. Midlene skal gå til vedlikehold og rehabilitering av skoler og omsorgsbygg, og må brukes i løpet av 2016. Tiltakene skal fremme sysselsetting på kort sikt, være midlertidige og innrettet slik at de lett kan reverseres. Midlene vil bli fordelt med likt kronebeløp per innbygger uten søknad.

Nærmere om kommuneopplegget

- Regjeringen legger opp til en realvekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2016 på 7,3 mrd. kroner.
- Av den samlede inntektsveksten er 4,7 mrd. kroner frie inntekter. Av dette gjelder 4,2 mrd. kroner kommunene.
- Utover veksten i frie inntekter, foreslår Regjeringen økte bevilgninger til flere tiltak innen helse og omsorg, barn og unge og samferdsel.
- I forbindelse med stortingsbehandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2015 ble kommuneøkonomien styrket med 1,2 mrd. kroner. Denne styrkingen videreføres til 2016.
- Det er betydelig usikkerhet om utviklingen i norsk økonomi og kommunenes skatteinntekter. Anslaget for skatteinngangen i kommunesektoren i 2016 bygger på en samlet vurdering av utviklingen i norsk økonomi. Regjeringen følger nøye med på den økonomiske utviklingen og vil foreta en ny vurdering av kommuneøkonomien og skatteinngangen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2016.

Nærmere om veksten i kommunenes frie inntekter på 4,2 mrd. kroner

Kostnader som må dekkes innenfor denne veksten:

Demografi	1,7 mrd.kr
Pensjonskostnader (NB: Grovt anslag)	0,8 mrd.kr
Rusomsorg	0,4 mrd.kr
Helsestasjoner og skolehelsetjeneste	0,2 mrd.kr
Fleksibelt barnehageopptak	0,4 mrd.kr

Innenfor den samlede veksten i frie inntekter innebærer dette et handlingsrom for kommunene på 0,7 mrd. kroner.

Deflator (årlig pris- og lønnsvekst i kommunesektoren i prosent)

	2015	2016
Deflator	2,9	2,7
Herav lønnsvekst	3,2	2,7
(Lønn teller knapt 2/3 i deflator)		

- 2015: Deflator anslås til 2,9 pst, hvorav lønnsvekst i kommunene 3,2 pst. Anslaget er uendret ift. anslaget i Revidert Nasjonalbudsjett 2015.

- 2016: Ved beregning av realvekst i kommunesektorens inntekter i 2016 legges det til grunn en pris- og lønnsvekst i kommunal sektor på 2,7 pst. Dette bygger bl.a. på et lønnsvekstanslag på 2,7 pst. i 2016.

Skatteandel/justering av skattøre

- I Kommuneproposisjonen 2016 ble det signalisert at skattørene for 2016 skal fastsettes ut fra et mål om at skatteinntektene for kommunesektoren skal utgjøre 40 pst. av de samlede inntektene.
- Det foreslås derfor at den kommunale skattøren for 2016 settes opp med 0,45 prosentpoeng til 11,8 pst.

Endringer innenfor inntektssystemet

- Veksttilskuddet styrkes, og terskelen for å motta veksttilskudd senkes fra 1,6 pst. til 1,5 pst. Tilskuddet prisjusteres fra 55 000 kr i 2015 til 56 485 kr per innbygger utover vekstgrensen i 2016.
- Småkommunetilskuddet holdes nominelt uendret i 2016.

Endringer innen helse og omsorg

- Investeringsstilskudd til heldøgns omsorgsplasser: Det foreslås en tilsagnsramme på 4,1 mrd. kroner til 2 500 heldøgns omsorgsplasser i sykehjem og omsorgsbolig i 2016.
- Dagtilbud til demente: Regjeringen vil fremme forslag til endring av helse- og omsorgstjenesteloven slik at kommunene fra 1. januar 2020 får plikt til tilby dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens. Det legges opp til en utbygging av tilbudet fram mot 2020. Det bevilges 71,3 mill. kroner på øremerket post på Helse og omsorgsdepartementets budsjett i 2016. Dette vil legge til rette for 1 200 nye plasser.
- Flere psykologer i kommunene: Regjeringen varslet i primærhelsetjenestemeldingen at den vil innføre lovkrav om psykologkompetanse i norske kommuner fra 2020. For å bidra til forsterket rekruttering fram til psykologkompetansekravet trer i kraft, foreslås det å legge om det eksisterende rekrutteringstilskuddet til et flatt årlig tilskudd på 300 000 kroner per psykologårverk som rekrutteres fra 2016. Det bevilges 145 mill. kroner til dette i 2016. Tilskuddet gir rom for inntil 150 nye psykologårverk i 2016.
- Øyeblikkelig hjelp: Kommunene har fra 1. januar 2016 en plikt til å sørge for øyeblikkelig hjelp døgnopphold for pasienter med somatiske sykdommer. Som følge av dette foreslås det å overføre 1 206,6 mill. kroner til rammetilskuddet til kommunene.

Ressurskrevende tjenester

- Det foreslås å øke innslagspunktet med 10 000 kroner utover prisjustering – til 1 081 000 kroner.
- Kompensasjonsgraden holdes uendret på 80 pst.

Barnehager

- 0,4 mrd. kroner av veksten i frie inntekter er knyttet til et mer fleksibelt barnehageopptak. Dette tilsvarer helårseffekten av bevilgningen i 2015-budsjettet.

- Bevilgningen over Kunnskapsdepartementets budsjett knyttet til økt kompetanse og kvalitet økes med 160 mill. kroner i 2016. Midlene skal bl.a gå til arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning og til lokale tiltak for å styrke det pedagogiske arbeidet i barnehagen.
- Det er også bevilget 10 mill. kroner over rammetilskuddet for å legge til rette for at kommunene kan styrke sitt informasjons- og rekrutteringsarbeid for å øke barnehagedeltakelsen for barn fra familier med lav inntekt og/eller minoritetsspråklig bakgrunn.
- Finansiering av ikke-kommunale barnehager:
 - Fra 2016 får ikke-kommunale barnehager den samme finansieringen som kommunale barnehager (dvs. 100 pst av tilskuddet til tilsvarende kommunale barnehager). Kommunene kompenseres ved en økning i rammetilskuddet på 180 mill. kroner.
 - Det gjøres endringer i forskriften om finansiering av ikke-kommunale barnehager for å gi bedre samsvar mellom reelle utgifter og tilskuddet fra kommunen. Endringene er først og fremst knyttet til pensjons- og kapitalutgifter. Dette gir isolert sett en innsparing på 338 mill. kroner som trekkes ut av rammetilskuddet.

Skole

- Som en del av regjeringens realfagsstrategi foreslås det å øke timetallet i naturfag med én uketime på 5.-7. trinn fra høsten 2016. Kommunene kompenseres gjennom en økning i rammetilskuddet på 77,6 mill. kroner.
- Kompetansesatsingen i skolen videreføres på samme nivå.
- Det foreslås å øke lærlingtilskuddet til lærebedrifter med ytterligere 2 500 kroner per kontrakt i 2016. Dette er en del av regjeringens satsing for å motvirke ungdomsledighet. Med dette er tilskuddet økt med 12 500 kroner under denne regjeringen. Fylkeskommunene kompenseres med 50 mill. kroner.
- Regjeringen foreslår en investeringsramme på 1,5 mrd. kroner i rentekompensasjonsordningen for skole- og svømmeanlegg i 2016. Med dette forslaget er hele investeringsrammen på 15 mrd. kroner i den åtteårige ordningen som ble innført i 2009, fasett inn i budsjettet.

Flyktninger og integrering

- Det har vært en kraftig økning i antall asylsøkere til Europa. Dette har også ført til en stor økning til Norge. Regjeringen har derfor lagt fram forslag om tilleggsbevilgninger i 2015 som følge av et økt antall asylsøkere sammenlignet med hva som ligger til grunn for gjeldende budsjett:
 - Politiet får 50 millioner for å øke kapasiteten knyttet til registrering av nye asylsøkere til Norge.
 - UDI styrkes med 5 mill. kroner
 - Vergemålsordningen styrkes med 3 mill. kroner
 - Bevilgningen til enslige mindreårige asylsøkere i omsorgssentre økes med 65 mill. kroner
 - Tilskudd til utleieboliger økes med 50 mill. kroner

- Regionale ressursssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) styrkes med 5 millioner kroner.
- I budsjettet for 2016 foreslår regjeringen:
 - Styrking av integreringstilskuddet med 50 mill. kroner til et ekstratilskudd til kommuner ved bosetting av flyktninger. Kriteriet for å få tilskudd er at kommunen i 2016 bosetter flere enn de ble anmodet om i 2015. Tilskuddet blir utbetalt med 50 000 kroner for hver person kommunen bosetter utover dette i 2016.
 - Styrke det særskilte tilskuddet for bosetting av enslige, mindreårige flyktninger med 25 mill. kroner. Særskilt tilskudd blir utbetalt til kommunene når enslige, mindreårige flyktninger blir bosatt. Satsen foreslås økt fra 191 300 kroner i 2015 til 207 000 kroner i 2016.
- Som følge av den store økningen i antallet asylsøkere siden sommeren, har regjeringen også varslet at den vil legge fram en tilleggsproposisjon for 2016-budsjettet i løpet av høsten.

Viktige endringer i rammetilskuddet utenom veksten i frie inntekter (ref. tabell 6.19 i prop.1)

	1000 kr
Øyeblikkelig hjelp, døgnopphold	1 206 600
Likeverdig behandling, kommunale/private barnehager	180 000
Endring finansieringsordning, ikke-komm. barnehager	-338 000
Ny naturfagstime	77 600
Overføring skatteoppkreverfunksjon	-630 000
Omdisponering til valgarbeidet	-66 719
Husbanken (SIKT)	-11 200
Forsøk med ny oppgavefordeling i barnevernet	247 600
Statlige og private skoler, økning i elevtall	-109 000

Lenker/mer informasjon:

Prop 1 S (2015-2016) og «Grønt hefte»: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-1-s-kmd-20152016/id2456031/>